

BAVÍ MĚ POSUNUTÁ REALITA

Sochař a malíř **JAROSLAV RÓNA** o své pražské výstavě, o soužití s Franzem Kafkou a o dobře ukrytém vzkazu příštím generacím.

Text: **Olga Myslivečková**
Foto: **Jan Zátorský**

Rozhodování, kde se sejdou s Jaroslavem Rónou, nebylo úplně snadné. Kavárnu jsem sice hned vyloučila, ale mohla jsem navštívit jeho ateliér na Novém židovském hřbitově, kde vznikají jeho obrazy, anebo si udělat výlet do Roblína nedaleko Černošic, kde má sochařský ateliér a zahradu, která je přechodným a pro některé možná i posledním útočištěm jeho soch.

Zvítězil ateliér na hřbitově. Nejen proto, že má Róna právě výstavu (převážně obrazů) v Trafo Gallery, ale byla jsem taky zvědavá – protože ateliér na hřbitově hned tak někdo nemá. Doufala jsem také, že tam vyslechnu příběh o části jeho rodiny, která přežila holokaust na Slovensku. Neměl ale zrovna chuť o tom mluvit. Nemluvil o tom, jak řekl, moc ani s tatínkem. Více se dozvěděl od babičky. Budu si tak muset přečíst knihy jeho otce Bedřicha Róny *Holokaust po slovensky* a *Osudy z temných časů*. I Jaroslav Róna přiznal, že až z nich se dozvěděl nejvíce.

Jak se vám podařilo získat ateliér na Novém židovském hřbitově?

Objevil jej otec v roce 1980, když pro mne sháněl ateliér, abych měl kde tvořit. Byl to nějaký správcovský byt v dezolátním stavu. Židovská obec nám jej pronajala s tím, že jej zrekonstruujeme.

Najednou jsem měl největší ateliér ze všech známých. Tady se zakládala skupina Tvrdohlavých, zkoušeli Sklepáci, odehrávala se část uměleckého života té doby.

Cítíte se být více malířem, nebo sochařem?

Mám to tak napůl. Žádný záměr v tom ale není. Způsobily to okolnosti, které tvoří život. Vnitřně potřebuji pracovat s hmotou i malovat. U sochařství hraje obrovskou roli řemeslná část té práce, u malířství je úžasné, že se každým tahem můžu obraz proměňovat. I celý záměr můžete rychle změnit. Je to pro mě větší dobrodružství. Maloval jsem obrazy, kdy jsem dopředu nevěděl, co na nich bude, rozhodoval impulz, gesto. Dnes obrazy více konstruuju a dělám je převážně podle předem připravených kreseb. Můžu začít malovat obraz podle nějaké struktury. Třeba fotograf vyfotí kaluž, která je nějak podivně zamrzlá a nejasná, ale mně se to líbí. Vyjdu z ní a namaluji obraz, na němž je nakonec něco úplně jiného. V Trafo Gallery teď visí dva obrazy namalované podle satelitních snímků erupce nějaké sopky. Ty fotky vypadají úplně jinak, jenom jsem si z nich vzal ty červené kruhy. Pak už si malba našla vlastní cestu. Můžu pracovat s využitím velmi různorodých podnětů. Jednou jsem namaloval obraz podle fotky houbové polévky.

» Můžu pracovat s využitím různorodých podnětů. Jednou jsem namaloval obraz podle fotky houbové polévky. «

» Sochu přizpůsobuji kameni, aby z něho odešlo co nejméně hmoty. Už samotný žulový kvádr je ohromující. ◀

Proč používáte olejové barvy?

Protože jsem na to zvyklý, je to tradiční, ale déle schnou. Než uschnou, než mi dovolí, abych pokračoval další vrstvou, můžu si promyslet postup. Líbí se mi malovat v takovém pomalejším rytmu. Navíc si říkám, že když ti nejlepší umělci na světě malovali olejovými barvami, asi k tomu měli důvod. Chci malovat tím, čím maloval Picasso, Gauguin, Renoir. Ovšem je zde otázka, zda by tito velcí malíři nesáhli po akrylových barvách, kdyby existovaly.

Z jakého důvodu se vaše výstava jmenuje Průzkumník?

Protože se výstavy v poslední době musí nějak jmenovat, aby byly více atraktivní. Název vymyslela kurátorka Barbora Půtová – asi proto, že jsem namaloval dva obrazy s tématem potápěče-průzkumníka a pak jsem ho udělal ještě jako sochu. Je to docela dobrý název. Ale jinak nemám rád názvy výstav. Celý život se mé výstavy jmenují Jaroslav Róna – obrazy a sochy nebo Jaroslav Róna – sochy a obrazy!

Barbora Půtová napsala o vaší malířské tvorbě knihu Apokalypsy a víze, která vyšla loni.

Oslovila mě. Je první kunsthistoričkou, která mi nabídla, že napíše knihu o mé malířské tvorbě. Uvítal jsem to. Líbí se mi na ní, že má vztah k tradičnímu umění a že se na věci dívá bez před-sudků.

Úmyslně jste si vybral na obálku obraz Bolševismus podle Churchilla?

Ten vybral Honza Havel, grafik, který knihu upravoval. Asi proto, že je obraz hodně expresivní, úderný. Znáte ten citát, který pronesl Churchill v roce 1925 na adresu ruských bolševiků?

... že poskakují a dovádějí jako houfy divokých paviánů mezi troskami měst a mrtvolami svých obětí?

Bylo období, kdy jsem maloval ruiny měst, bunkry a podobné věci, přece jen jsem vyrůstal v období studené války, poznamenalo mě to, a teď máme horkou válku. Je to jeden z námětů, ke kterému se stále vracím, ale který je asi zbytečné dělat. Co dokážu tím, když namaluju nějakou zkázu? Nic. Lepší je malovat stůl s květinami.

Takový jsem žádný neviděla. Protože nejsem Henri Matisse.

Jaká témata si nejraději vybíráte?

Mě zajímá všechno možné. Vesmír, podmořský svět, historie, kromě ženských aktů všechno. Ne že by mě ženské akty nezajímaly, ale jsem přesvědčen, že k tomuto tématu nejsem schopen něco přínosného přidat. Rád budu takové divné kompozice z artefaktů z různých dob. Mám

rád surrealismus, ale nezajímá mě dřevěná noha uprostřed dortu, který jede na kole. Často mně některé surrealistické rekvizity vadí. Líbí se mi, když jde o zdánlivou realitu, která je lehce posunutá, ozvláštňená.

Řekl jste, že jste jako Picasso. Myslel jste přitom na jeho tvůrčí etapy, ženy – nebo...?

Řekl jsem, že jsem jako Picasso malíř i sochař. On byl samozřejmě daleko více malířem, ale udělal i několik věcí, které zásadně ovlivnily vývoj sochařství. Mohl bych jmenovat z moderních umělců, kteří malovali i sochařili, také Giacomettiho, koneckonců i Matisse a také Degase, který začal dělat drobné, ale nádherné sošky těch svých baletek. Samozřejmě jsem to řekl s humorem, ale je pravda, že jeho tvorba mě nabíjí energií jak v umění, tak v životě a jsem mu za to vděčný.

V jednom rozhovoru jste řekl, že vyhrát soutěž je asi nejslastnější moment, který se může sochaři přihodit. Stále to platí?

No tak hlavně to vítězství zpravidla vede k realizaci sochy. A to je samozřejmě vrchol, kterého můžete dosáhnout. Málokdo z nezúčastněných si dokáže představit tu neuvěřitelnou byrokracii, která soutěže provází, a energii, kterou je nutné vynaložit, abyste to překonali.

Když jste si povídal s architektem Zdeňkem Fránkem, postěžoval jste si, že architekti nevyzývají umělce ke spolupráci.

Ano, je to dnes vzácné. Před sametovou revolucí, kdy jsem teprve začínal, jsem měl několik zakázek přímo od architekta. Ke spolupráci mě přizvali architekti Ivo Oberstein nebo Pavel Čejka. Šlo o mozaiky a vitráže. To byly první a také poslední mozaiky a vitráže, které jsem kdy dělal. A jednu vitráž, kterou jsem měl v interiéru spořitelny v Nových Butovicích, vyhodili během rekonstrukce bez mého vědomí na smetišť.

Proto jste se začal zúčastňovat soutěží?

Po revoluci přišly nové stavební aktivity a s tím soutěže na sochy do veřejného prostoru. Moje první velká socha je keramický Oskar na Jižním Městě. Ze soutěží vzešly Dítě z Marsu v parku Hadovka, jehož druhý odlitek je na vrcholu Ještědu, Sépie v Klenové, lampa Edison v Liberci, samozřejmě Kafka vedle Španělské synagogy v Praze, Jošt na Moravském náměstí v Brně a Červená žirafa na Pankráci. Zakázku na Mýtickou loď v Bratislavě jsem dostal přímo od soukromé společnosti. Jednou mě oslovil developer, když chtěl ozvláštňit obytný areál v Šarce, kde je socha ze sklobetonu Stisk. Několikrát mě oslovilo žižkovské zastupitelstvo, protože na Žižkově mám

ateliér a strávil jsem tam větší část života. Navrhl jsem nějaké sochy na vrch Parukářka, ale nakonec se nic z mých návrhů nerealizovalo.

Často dopředu nevíte, kde vaše sochy budou stát?

Když chcete tvořit sochy, nemůžete čekat, až vám někdo řekne: Udělej sochu. Protože takhle bych jich moc neudělal. Soutěže jsou jednou za čas a nevím, jestli vyhraju. Musím ty velké sochy zkrátka dělat pořád, třeba jen ze sádry, z keramické hlíny nebo ze dřeva, ale dělat je. Sochy, které zatím nemají stálé místo, vystavuji po českých městech a někdy i v zahraničí. Teď mám v Benátkách v Giardini della Marinaressa Nosorožce, který byl dlouho vystaven na Jungmannově náměstí v Praze. Další dvě sochy mám vystavené v Budějovicích. Jedna z nich – Čtenář v křesle – vznikla na popud Davida Vávry, chtěl, aby stála před knihovnou v Hradci Králové, kterou rekonstruoval, ale to nějak nedopadlo. Já jsem ji stejně vyrobil pro sebe a vystavil na Kafkově náměstí. Tam se její pobyt prodlužoval, protože se zastupitelům Prahy líbila a chtěli se na ni dívat, když tamtudy chodí do práce. Nakonec bylo rozhodnuto, že ji zakoupí Galerie hlavního města Prahy před knihovnou na Petřiny. Mně se ale ten prostor nelíbil, a tak jsem ji odmítl prodat. Ještě jsem zapůjčil dlouhodobě sochu Podobenství s lebkou Národní galerii a Hvězdáře městu Mikulov.

Takže sochy často stěhujete?

Přesně tak. A teď se mě zeptáte, jak velké je půjčovné. Jsou zapůjčené zdarma. A kde na to беру peníze? Financuji to různě. Hlavně z prodeje menších soch a z prodeje obrazů. A také mi pomáhají sponzoři.

Chtěla jsem se spíš zeptat, jak náročné je stěhování...

Jde především o to, jak je socha těžká, stěhovali jsme třeba v Liberci, v lomu Ruprechtice, stotunový žulový kolos. To je dost náročné. Musíte mít zkrátka k tomu spolehlivé a zkušené řemeslníky a kvalitní stroje. Manipulace s takovým obrem je nebezpečná a hodně drahá.

Viděla jsem fotografii, jak sedíte na podstavci pětmetrové sochy robota před českým pavilonem na Expu Dubaji. Kde je Vítězství robotů teď?

U mne na pozemku před ateliérem v Roblíně, kde zdobí okolí mého hřiště na pétanque.

A Milosrdný bůh dvacátého století už bude hotov?

Práce na něm jsme museli přerušit, protože stejní lidé pracují na plastice pro nádraží Praha-Bubny, odkud bylo deportováno na padesát tisíc pražských Židů do koncentračních táborů a většina z nich byla zavražděna.

Jak bude vypadat?

Čas ticha je stlačený mohutný žulový ovál symbolizující čas. Má čtyři a půl metru na délku, až čtyři metry na výšku a necelé dva metry na šířku. Váží 80 tun a celý je pokryt zvětšeným Braillovým písmem, což je text Hannah Arendtové o vzniku zla a totality.

Abyste mohl udělat takovou sochu, musejí vám zavolat z lomu v Ruprechticích, že narazili na obrovský kámen?

V Ruprechticích je jeden lamač kamene, úžasný řemeslník a skvělý člověk, jmenuje se Vojta Mai. A tenhle člověk chtěl vytěžit velké bloky, protože v lomu narazil na dokonale slinuté ložisko. Nechtěl, aby se kámen rozřezal jenom na dlažební kostky a obrubníky. A také toužil překonat rekord. Do té doby se největší blok v lomu vytěžil na hlavu Stalina pro sochu na Letné – a ten vážil jen 42 tun. Rekord překonal hned dvakrát. Nejprve kamenem pro Boha dvacátého století, který vážil 70 tun, a na sté výročí republiky se rozhodl, že vytěží kámen, který bude vážit 100 tun! Volal mi, jestli jej chci. Nedokázal jsem mu říct, že ten blok nechci, protože to byl podle mě celosvětový unikát. Zároveň jsem musel přiznat, že na něj nemám peníze. Ale oni mi ten kámen byli ochotni vytěžit na dluh!

A hned jste věděl, jaké umělecké dílo vznikne?

Mám celé šanony s nápady, které si celá léta zakresluji. Velmi často najdu něco nezrealizovaného z minulosti a použiju to. Původně to byl nápad na skleněnou plastiku.

Proč zrovna Braillovo písmo?

Potřeboval jsem na kámen dostat nějaké detaily, abych jej zjemnil, aby nepůsobil jen tou hladkou hmotou. Ideální je samozřejmě reliéf. Ale jaký? Pokryt jej písmem? Latinkou by to nebylo tak zajímavé, jako když kámen pokryju tajemným, vlastně kódovým písmem. A navíc je plastické. Nikdo to ale nedokáže přečíst, protože to písmo je zvětšené.

Je to jen výtvarný prvek?

Není. Je to určeno pro Boha.

Bůh je slepý?

No to si musí zodpovědět návštěvník. Umění může být mnohoznačné. Samozřejmě až tam socha bude stát, text v Braillově písmu bude i na malé doprovodné tabulce pro nevidomé a bude i v latince.

Jak dlouho vzniká taková socha?

Čas ticha je extrémně náročná socha. Od té doby, co se vylomil stotunový kámen, uplynulo pět let. Jinak moje kamenné i bronzové sochy normální

Na právě probíhající bienále umění v Benátkách je k vidění Rónova socha Nosorožce. Holubičku před ní dělá umělcova dcera Marion.

Výstava Jaroslava Róny s názvem Průzkumník v pražské Trafo Gallery nabízí pohled na autorovu současnou tvorbu – sochy i malbu. Probíhá do 16. června 2024.

JAROSLAV RÓNA [67]

Narodil se v Praze. Po střední výtvarné škole na Hollarově náměstí vystudoval sklářské výtvarnictví na VŠUP u profesora Stanislava Libenského.

Je malíř a sochař, ale jeho umělecký rejstřík je široký, o čemž svědčí knižní ilustrace, mimo jiné výtvarný podíl na vzniku filmu *Amerika* či scénografie k představení *Úklady a láska* v Divadle Na zábradlí. Spoluzakládal uměleckou skupinu Tvrdohlaví, vystavuje doma i v zahraničí. Za pomník spisovatele Franze Kafky získal Grand Prix Obce architektů. V loňském roce mu premiér Petr Fiala udělil medaili Karla Kramáře za zásluhy v oblasti kultury a umění, což je nejvyšší ocenění udělované předsedou vlády.

Malířský ateliér má Jaroslav Róna na Novém židovském hřbitově, kde realizoval už sedmý náhrobek – patří filmovému režisérovi Juraji Herzovi. Spolu s grafikem Alešem Najbrtem a výtvarníkem Františkem Skálou tvoří komicko-hudebně-taneční skupinu Tros Sketos. Nedávno vystoupili v divadle Oskara Nedbala v Táboře, další představení bude asi až o Vánocích.

velikosti, tedy do tří metrů, vznikají zhruba dva a půl roku. Nejvyšší je bronzová Červená žirafa, která stojí na Pankráci, měří deset metrů deset centimetrů. Tu už asi výškově nepřekonám.

Nakolik se dotýkáte vlastníma rukama vznikajících soch?

Sochu přizpůsobuju kameni, aby z něho odešlo co nejméně hmoty. Už samotný žulový kvádr je ohromující. Snažím se udělat tvar, který hmotu divákovi ještě více zprostředkuje, aby vynikl samotný kámen. Navíc je žula těžce opracovatelná a jednoduché geometrické tvary jsou pro ni ideální. Kontroluji každý milimetr, než dosáhneme přesného povrchu. V závěrečných fázích po sochách kreslím tužkou a kameníci je po milimetrech obrušují. Celé to řídím, ale sám na kamených sochách nepracuji – nechávám to zkušeným kameníkům. Ale fyzické práce si užiju vrchovatě na velkých hliněných a sádrových modelech pro odlití do bronzu. Modeluji je sám bez pomocníků, protože nemám rád, když mi na tu hlínu někdo sahá. Často pracuji ve výšce na lešení nebo pod tím ležím jako automechanik pod autem.

Kdy jste naposledy pohladil Kafkovu botu na jeho památníku?

Já tu botu nehladím.

Před časem jste to řekl.

Tak jo. Včera. Naposledy jsem u Kafky byl s německým prezidentem Steinmeierem, který navštívil Prahu při příležitosti 20. výročí vstupu Česka do Evropské unie. Zavolali mi z velvyslanectví, zda bych byl ochoten se s ním u památníku setkat. Samozřejmě jsem byl ochoten. Upozornili mě, že rozhovor bude trvat dvě tři minuty, nakonec jsme tam stáli asi deset. Když jsem mu vyprávěl, jak ta socha vznikla a proč vypadá, jak vypadá, proč významný spisovatel jede na prázdném obleku a že vznikla podle povídky *Popis jednoho zápasu*, což je snad nejstarší Kafkův text, smál se. Ohromně se tím bavil. Pak jsem mu ještě věnoval film, který o vzniku sochy natočil Pavel Štingl, a knihu *Mých kreseb a textů*, aby se nenuřil v letadle. Měl z toho, myslím, radost.

Letos slavíme sto let od Kafkova úmrtí.

Velkou výstavu uspořádalo Centrum současného umění DOX. Proč jste na výstavu vybral obraz *Kafka v Terstu*?

Namaloval jsem obrazy s Franzem Kafkou jen dva. Kafku na návštěvě u Řehoře Samsy a Kafku v Terstu. A ještě jsou v DOXu vystavené dva obrazy s kafkovskou atmosférou: *Blázelec v horách* a *Opuštěné město*. Pokud jde o Kafku v Terstu, inspiroval jsem se jeho deníkovým záznamem, kde psal, že navštívil Terst a měl pocit, že ho pronásleduje plechový anděl s mečem. Vtipné na tom bylo, že jsem si nebyl jistý, zda jsem to četl v jeho deníku, nebo jestli se mi to zdálo ve snu.

V jednom rozhovoru jsem to přiznal a nějaká hodně sečtělá paní mi napsala, že to Kafka opravdu napsal. Napsala i číslo stránky, kde to najdu. Jsem Kafkou už tak prorostlý, že někdy nevím, jestli jsem si jeho slova nevymyslel.

Kdy jste se poprvé setkal s jeho dílem?

A nemyslím ve snu.

Poprvé jsem se s Kafkou potkal jako se zakázaným autorem na střední škole. Češtinářka, paní Eva Ledecká, mimochodem maminka zpěvačka Janka Ledeckého a babička snowboardistky a lyžařky Ester Ledecké, měla jeho knihy zamčené v kabinetu, a protože věděla, že jsem náruživý čtenář, půjčovala mi klíče. Tehdy byl pro mne sice poněkud nesrozumitelný, ale přitahoval mě. Od té doby se stále setkáváme. Nejinenzivněji jsem se jím zabýval, když jsem dělal jeho pomník. Tady v knihovně mám většinu jeho díla, a kdybyste šla vedle, kde občas přespávám, tak u postele mám jeho deník, který před spaním otevřu a čtu si, když se chci dostat do takové podivuhodné nálady. Mrzí mě, že nedokážu číst v němčině. On měl obrovský cit pro jazyk. Člověk si přečte úplně banální větu, že nějaká ženská jde po ulici, ale on ji dokáže vystavět tak, že vás ta věta fascinuje. Jedna obyčejná věta. Neuvěřitelné.

Ačkoliv jste vystudoval sklo u profesora Stanislava Libenského, příliš se mu nevěnujete. Proč?

Letos jedu na Mezinárodní sklářské sympozium do Nového Boru. Dvakrát jsem už odmítl, tentokrát mě přemluvili, že budu moct pracovat s Martinem Janeckým, který používá unikátní techniku tvarování skla zevnitř hmoty. Nemám rád, když nemám kontrolu nad každým čtverečným milimetrem plastiky, když materiál nemohu ovládat. Už jsem s hutním sklem mnohokrát pracoval a vím, jak se chová. Jako takový tužší med. A zkuste něco dělat z medu. Těžko se mi vymýšlí tvar, aby v tom hutním skle měl smysl. Obávám se, že budu muset vymodelovat v měřítku 1:1 plastiku z jiného materiálu, aby ji mohl Martin vytvarovat přesně podle mého modelu. Vyzkouším si to a uvidím. Člověk se některým věcem brání, a pak zjistí, že jsou pro něho přínosné. Zrovna tak jsem se zpočátku bránil účasti na Mikulovském výtvarném sympoziu, protože nerad pracuji v kolektivu, a letos jsem tam byl už po šesté. Město i atmosféra tam jsou úžasné.

Dohnal jste cestování po světě, které vám komunisté znemožnili?

Nedohnal, ale snažil jsem se. Teď cestuji s rodinou, ne sice do Mexika a Indonésie, ale hlavně do Itálie na ostrov Ischia, kde si léčím ischias, na Sicílii a do Benátek. Letos už jsme v Benátkách byli, když se otevřel v rámci bienále umění park se sochami, kde vystavuji toho Nosorožce. Bylo to zrovna v době, kdy se otevřel opravený čes-

ký pavilon, ale neobdržel jsem pozvánku. Přejde mi trochu zvláštní, že čeští umělci jako například já nejsou na takovou událost Národní galerie pozváni.

Stále s sebou vozíte na cesty notýsky, kam si kreslíte? Musíte už jich mít hromady, ne?

To nemám, protože kresby z notesu vyndávám, rámuju a doplňuji jimi výstavy, z nichž lze vyčíst moje myšlenkové pochody. Visí teď v Trafo Gallery i v DOXu.

Jak se stalo, že máte doma obraz od Václava Havla? Jak jste jej získal?

V 80. letech jsme s režisérem Tomášem Vorlem chodili v sobotu pravidelně do sauny a potom se stavovali na oběd v „Paroplavbě“ na Rašínově nábřeží. Myslím, že to byl filmový kritik Honza Foll, který jednou přišel k našemu stolu s tím, jestli bychom se nechtěli seznámit s Václavem Havlem. Samozřejmě jsme chtěli. Václav Havel zrovna oslavoval s přáteli disidenty propuštění z vězení, přišel k našemu stolu a pozval nás na

tu oslavu. Oslava pokračovala v jeho bytě. Když jsem odcházel, řekl jsem mu v předsiní, že to byl pro mne neuvěřitelně významný den – a jestli by mi nedal nějaký suvenýr, abych tomu druhý den uvěřil, že se mi to jen nezdálo. A že mu za to také něco dám. Sáhł na skříň a dal mi obraz, který namaloval asi ve čtrnácti letech. Je na něm stavba, která vypadá jako fotbalová branka, za ní je něco jako město a dvě postavičky. Vypadá trošku jako od Čapka.

Budoucím generacím jste při okupaci v osmašedesátém ovšem zanechal významný vzkaz. Našel by se?

Možná je ještě pod vanou v Žateckých 7 na Pankráci. Bydleli jsme ve zvýšeném přízemí a koukali, jak na dvoře našeho domu chodí ruské tanky. Jeden měl hlaveň namířenou metr od našeho okna. To ještě nestál Nuselský most, byla tam za těmi domy taková divoká krajina a nad ní létaly stíhačky a z města se ozývala střelba. Bylo mi jedenáct, tak jsem tu krajinu s těmi tanky a letadly nakreslil a schoval pod vanu pro příští generace.

» Mě zajímá všechno možné. Vesmír, podmořský svět, historie, kromě ženských aktů všechno. «

inzerce

POZNEJTE CHUTĚ NAŠICH REGIONŮ

U nás v Kauflandu věříme, že **kvalita se ukrývá pod rukama regionálních výrobců.** Jejich produkty naleznete v našich prodejnách označené hnědým srdíčkem. **Vyzkoušejte je!**

Staročeský medovník
MEDOKS

Limonády
BACILLI

Jihočeské
JERKY

Poznejte i další regionální dodavatele
kaufland.cz/regiony

